

В зеленчуковата градина през есента

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; доц. д-р Екатерина Логинова, Институт по зеленчукови култури „Марица“ в Пловдив

Дата: 14.09.2016

Агротехнически и технологични практики: Периодът е преходен – лятото си отива, настъпва есента. Това оказва влияние както върху хода на агрометеорологичните фактори (топло през деня, хладно, дори студено нощем), така и върху градинарските практики. Усилено се прибира продукцията, за да се избегне ослабяването ѝ. След беритбата плодовете се глеждат за наранявания, болестни напътнявания, повреди и наличие на неприятели.

Следва сортиране и насочването им по предназначение. При домати честа практика е обираването на всички плодове, като върху растенията остават само по-дребните, недоразвити, тъмнозелени, които при хубаво време могат да узреят. Зелени или слабо избистрени, добре оформени, здрави и без нараняване, домите се нареждат на 1-2 реда в щайги, които се поставят в хладно помещение при ниски положителни температури. Редовно се пробират зрелите плодове, които се използват за консумация или за продажба на пазара. Продължителността на съхранението на домите е около един месец. Розови или червени, но не презрели, здрави, без пукнатини и добре оформени домати се подреждат най-добре на 1 ред в щайги. Трябва да се държат по възможност при по-ниски температури (1-2°C), за да могат да се съхраняват по-дълго време - 15-20 дни.

След прибиране на продукцията площите се почистват от растителни остатъци (ако е възможно), прави се основно торене, подравняване, изораване и т.н. за подготовка на парцелите за следващата вегетация. На открито през 10–15 дни се сее спанак, засажда се лук и чесън за зелено, предзимно зеле, маруля, салати. В стоманено-стъклените оранжерии се отглеждат „предкултурите“ домати и краставици, засажда се и тези за целогодишно производство. В полиетиленовите съоръжения продукцията се прибира и вегетацията им привършва към края на октомври и началото на ноември.

Периодът е най-подходящ за обеззаразяване на конструкцията и почвата в освободените култивационни съоръжения. В края на вегетацията преди изкубване растенията се обгазват със сяра (50 g/m³, експозиция 30 – 40 часа) или с 40% формалин (4% -ов разтвор по 1 л/m²). За по-добро изпаряване може да се смеси с калиев перманганат.

Растителнозащитни практики

1. Скороразсадните култури в култивационни съоръжения се нападат от **кореново гниене**, домите – от **сиво гниене (ботритис)**, **листна плесен**, **картофена мана**, а краставиците – от **мана** и **брашнеста мана**. От неприятелите най-често се срещат **оранжерийна белокрилка**, **листни въшки**, **миниращи мухи**, **гъсеници**, **акари** (доматов ериофиден, по-рядко паяжинообразуващи). Борбата срещу посочените вредители се извежда със следните средства:

2. При полски условия най-често се наблюдава развитие на картофена мана по домати, мана по зелевите, брашнеста мана по магданоза, целината, бамята, както и нападение от листни въшки, различни гъсеници, зелена дървеница (*Nezara viridula*). Тъй като продукцията се прибира усилено, пестициди се прилагат само в крайна необходимост и то такива, които имат кратък карантинен срок. Борбата срещу посочените вредители се извежда както следва:
3. Обеззаразяване на оранжерийните площи с почвени фумиганти: Предварително почвата се изорава, възможно на по-голяма дълбочина. Овлажнява се до 70% от пределната почвена влагоемност. Отделните фумиганти се прилагат според технологичните изисквания механизирано, след което площта се покрива плътно с непропускливо фолио. След изтичане на необходимата експозиция, съоръженията се проветряват, почвата се дегазира чрез няколкократно изораване. За да е успешна фумигацията, тя трябва да се прилага при оптимална температура: не по-ниска от 10°C и не по-висока от 30°C, оптимална 18 – 20°C.